

Remissvar angående SOU 2016:58 – Ändrade mediegrundlagar

Kött- och charkföretagen är branschorganisationen för företag i Sverige med verksamhet inom slakt, styckning, charkuteri- och färdigmatstillverkning. Vi representerar omkring 100 medlemsföretag med en sammanlagd årsomsättning på ca 28 miljarder kronor och som sysselsätter ca 8 000 personer.

Kött och Charkföretagen önskar lämna synpunkter på ovan nämnda utredning i den del som avser ändringar i Tryckfrihetsförordningens (TF) första kapitel och förslaget till delegationsbestämmelse om produktinformation m.m. (d v s införandet av en möjlighet att införa undantag från Tryckfrihetsförordningen i vanlig lag, § 12 p.4).

Utredningen är i denna del högst angelägen för våra medlemmar då livsmedelsförpackningar av olika slag anses vara tryckta skrifter enligt TF:s definition och därmed omfattas av skyddet för tryckfriheten.

Kött och Charkföretagen anser att inskränkningar i tryck- och yttrandefriheten endast ska genomföras om det finns mycket goda skäl för det och om syftet med den tänkta inskränkningen inte kan uppnås på annat, mindre ingripande sätt. Dessutom måste inskränkningen vara proportionerlig och effektiv. Något annat kan inte vara acceptabelt.

Den kommersiella yttrandefriheten

För ett exportberoende land som Sverige är den kommersiella yttrandefriheten och immaterialrättsliga tillgångar såsom varumärken mycket viktiga att skydda. Det skydd som TF ger förpackningar och därmed också varumärken är en viktig grundsten i skyddet också för näringsfriheten. Tyvärr ser vi tendenser i många länder att politiker försöker reglera sådant som den politiska majoriteten för tillfället anser vara dåligt eller skadligt för hälsan eller miljön, t.ex. tobak och alkohol men även läsk, godis och sådant som definieras som ”ohälsosamma livsmedel” tas allt oftare upp. Många gånger på tveksam grund.

Starka varumärken en viktig konkurrensfördel. För svenska företag är därför ett starkt skydd för varumärken och den kommersiella yttrandefriheten viktig att skydda. Detta måste vara utgångspunkten när utredningens förslag analyseras i regeringskansliet. Effektiviteten av inskränkningar i den kommersiella yttrandefriheten måste också ifrågasättas. Leder dessa verkligen till avsedd effekt, d.v.s. att skydda hälsa eller miljö?

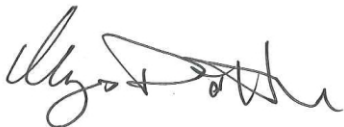
Förslag till delegationsbestämmelse i 1 kap. 12 § p.4 Tryckfrihetsförordningen

Mediegrundlagskommittén föreslår att det införs en ny bestämmelse § 12 p.4 i första kapitlet i TF, en s.k. delegationsbestämmelse som möjliggör att regeringen i vanlig lag uppställer krav på att det införs varningstexter, innehållsdeklarationer eller annan liknande produktinformation som förekommer när det gäller tryckta skrifter samt på hur sådan information ska utformas under förutsättning att syftet med kravet är skydd för hälsa, miljö eller konsumentskydd. Utredningen preciserar att sådana krav t.ex. kan gälla en skyldighet att ange vissa uppgifter samt att ge informationen en specifik storlek och placering.

Motiveringen till utredningens förslag är att det sedan 2002 etablerats en praxis i lagrådet att medge denna typ av inskränkningar om de följer av regleringar inom ramen för EU-samarbetet som avser att skydda hälsa eller miljö. Förslaget är avsett att kodifiera denna praxis samt utöka den något ytterligare. Utöver detta motiverar utredningen ändringen med att den är avsedd att underlätta Sveriges förhandlingsarbete i kommande lagstiftningsärenden in om EU-samarbetet.

Kött och Charkföretagen avstyrker med kraft detta förslag då det riskerar att få långtgående konsekvenser för medlemsföretagen. I utredningen hänvisas till cigarettförpackningar eller läkemedelsinformation, men undantaget öppnar även för än mer långtgående krav på livsmedelsinformation eller till och med varningstexter på livsmedelsprodukter som av någon anledning för tillfället anses vara skadliga för hälsan eller om det finns ett konsumentintresse, vilket kan omfatta både produktinnehåll, förpackningsmaterial och produktionsmetod. Givet de policydokument som antas i vissa internationella sammanhang är omfattningen av de produktkategorier som bedöms som "ohälsosamma livsmedel" och som skulle komma att falla under delegationsbestämmelsen stor, men även skiftande. Det kan omfatta allt från läsk till frukostflingor, kött och juice. Tillämpningsområdet för den föreslagna delegationsbestämmelsen är alltså så brett att det i praktiken innebär att kommersiella förpackningar undantas från grundlagsskyddet utan att det gjorts någon proportionalitets- och effektivitetsbedömning.

Kött och Charkföretagen ifrågasätter proportionaliteten i förslaget om att möjliggöra krav på varningstexter av viss utformning m.m. i vanlig lag. Som utredningen själva konstaterar finns redan i dag en etablerad praxis där Lagrådet konstaterat att det finns ett visst utrymme att i vanlig lag ålägga producenter att förse en förpackning med viss utformning. Att motivera förslaget till ändring med ett behov av att kodifiera den etablerade praxisen samt för att underlätta för svenska förhandlingar inom ramen för EU-arbetet anser vi inte vara proportionerligt. Behovet av denna ändring kan ifrågasättas med tanke på att det redan i dag finns mycket omfattande krav på innehållsdeklaration för livsmedelsförpackningar, av vilka de flesta härrör från EU-lagstiftning. Det har heller inte visats att den typ av varningstexter eller omfattande krav på innehållsdeklarationer som förslaget öppnar för är effektiva i att uppnå det mål som motiverar att man inskränker TF:s skydd.

Magnus Därth
VD, Kött och Charkföretagen